

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Gf.II.30.114/2016/3. szám

A Debreceni Ítéltábla a Kodela Ügyvédi Iroda (cím, ügyintéző: Dr. Kodela Viktor ügyvéd) által képviselt felperes neve (cím) felperesnek a Dr. ... igazgató által képviselt I.rendű alperes neve (cím) I. rendű és a személyesen eljáró II.rendű alperes neve (cím) II. rendű alperesek ellen pályázat és szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Debreceni Törvényszék 6.G.40.191/2014/23. számú végzésével kijavított 21. számú ítélete ellen a felperes által 24. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás

Az I. rendű alperes 2013. szeptember 12. napján **XX-000/2013.** azonosító számon pályázatot írt ki 45,798 hektár **b.-i**, Natura 2000. országos jelentőségű természetvédelmi terület haszonbérbeadására. A pályázati kiírás tartalmazta a pályázat érvényességnek feltételeit és részletezte, hogy mikor tekinthető érvénytelennek a pályázat. A felhívás értelmében az ajánlattevő kizárólag 1250 forint/aranykorona/év mértékű haszonbérleti díjra tehetett ajánlatot. A kiírás tartalmazta továbbá a haszonbérleti pályázati eljárás részletes szabályait is.

A felhívásra a felperes és a II. rendű alperes nyújtott be pályázatot. Azok értékelését az I. rendű alperesnél három tagú értékelő bizottság végezte, amely a munkájáról jegyzőkönyvet készített. Abból kitűnően mindkét pályázatot alakilag érvényesnek nyilvánították, és a jegyzőkönyv pályázónként tartalmazta az értékelési szempontrendszert és a pályázó által elért pontokat. Aszerint a II. rendű alperes pályázatára 153 pontot kapott, amelyből 73 pont volt az „objektív” pontszám, míg 80 a gazdálkodási tervre adható „szubjektív” pont. A felperes 143 pontot ért el, abból ugyancsak 73 volt az „objektív” pont, míg a gazdálkodási tervére a bizottság 70 pontot adott.

Az értékelési jegyzőkönyv és mellékletei alapján az I. rendű alperes igazgatója a pályázat nyertesének a II. rendű alperest nyilvánította. Erről 2014. január 6-án hirdetményt tett közzé, és a felperest ugyanezen a napon kelt levelével is értesítette.

2014. május 26-án az alperesek egymással haszonbérleti szerződést kötöttek, majd a haszonbérbeadó 2014. augusztus 13-án birtokba adta a szerződés tárgyát képező ingatlanokat a haszonbérelő részére.

A felperes 2014. december 17-én terjesztett elő keresetet, amelyben elsődlegesen a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tpv.) 86. § (2) bekezdés a) pontja alapján kérte az I. rendű alperes **XX-000/2013.** pályázati azonosító számú teljes pályázatának, illetve annak eredményeként az alperesek között létrejött haszonbérleti szerződés jogsértő jellegének megállapítását és a Tpv. 86. § (2) bekezdés d) pontja alapján a sérelmes helyzet megszüntetését, a jogsértést megelőző állapot helyreállítását. E jogcímmel kapcsolatban a törvény 7. §-át, másodlagosan 2. §-át jelölte meg.

Másodlagos kereseti kérelmében a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 199. §-a szerint alkalmazandó 200. § (2) bekezdés 1. fordulata alapján kérte annak megállapítását, hogy a II. rendű alperes pályázata, illetve az alperesek közötti szerződés jogszabályba ütköző, ezért semmis. E kereseti kérelmével kapcsolatban részletesen kifejtette, hogy álláspontja szerint a Nemzeti Földalapba tartozó földrészletek hasznosításának részletes szabályairól szóló 262/2010. (XI.17.) Kormányrendelet (a továbbiakban: R.) mely szakaszai szenvedtek sérelmet, felhívta továbbá a Nemzeti Földalapról szóló 2010. évi LXXXVII. törvényt (Nfa törvény), s megjelölte annak álláspontja szerint sérelmet szenvedett szakaszait, végül utalt a Ptk. 4. § (1) és (4) bekezdésében írt jóhiszeműség és tisztesség, illetve az 5. § (1) és (2) bekezdésbe foglalt joggal való visszaélés tilalma elveinek megsértésére.

Harmadlagosan a Ptk. 200. § (2) bekezdés 2. fordulata alapján kérte annak megállapítását, hogy a II. rendű alperes pályázata és az alperesek között létrejött szerződés jóerkölcsbe ütközik, ezért semmis.

Az I. rendű alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Az elsődleges kereseti kérelem kapcsán állította, hogy a felperes keresetét a Tpv. 88. § (1) bekezdésében írt 6 hónapos elévülési határidőn túl terjesztette elő, ezért az elkésett. A másodlagos és harmadlagos kereseti kérelemmel kapcsolatban utalt arra, hogy a pályázatok értékelését az értékelő bizottság a Nemzeti Park Igazgatóságok természetvédelmi célú vagyionkezelési tevékenységének egységes szakmai alapelvek szerinti ellátásáról szóló 12/2012. (VI.08.) VM utasítás alapján végezte. Vitatta, hogy akár a pályázat, akár a haszonbérleti szerződés jogszabályba vagy jóerkölcsbe ütközne.

A II. rendű alperes ellenkérelmében ugyancsak a kereset elutasítását kérte, azzal érvelve, hogy pályázata minden szempontból megfelelt a pályázati kiírásnak és az I. rendű alperessel megkötött szerződése is szabályos.

Az elsőfokú bíróság ítéletében a keresetet elutasította.

Az elsődleges kereseti kérelem kapcsán kifejtette, hogy a Tpv. 88. § (1) bekezdése értelmében a törvény 2-7. §-ba ütköző magatartásra hivatkozással a magatartás tanúsításától számított 6 hónapos elévülési határidőn belül indítható per. E határidő a pályázat vonatkozásában a tudomásszerzéstől kezdődik, ami a felperes esetében 2014. január 6. volt, amihez képest a határidőt elmulasztotta. Kitért arra, hogy a felperes által az elévülés nyugvására előadott hivatkozás nem foghat helyt, mert az a körülmény, hogy a felperes a sajtóból arról értesült, hogy a Kormányzati Ellenőrzési Hivatal (KEHI.) vizsgálatot kezdett a haszonbérleti szerződésekkel kapcsolatban, nem akadályozta őt a perindításban.

A másodlagos kereseti kérelem kapcsán hangsúlyozta, hogy a bírói gyakorlat értelmében a Ptk. 200. § (2) bekezdése alapján akkor érvénytelen egy szerződés, ha a törvény kötelező érvényesülést

kívánó szabályaival ellentétes, és annak következményeként a semmisséget maga a jogszabály mondja ki. Az adott esetben azonban az alkalmazandó kormányrendelet nem tartalmaz olyan rendelkezést, amely szerint az ott rögzített, s a felperes által részletesen megjelölt szabályok megsértésével kötött szerződés semmis lenne, és más jogszabály sem fűzi a kormányrendelet szabályainak megsértéséhez e jogkövetkezményt. Eseti döntésekre (BH.2001. évi 384. jogeset, EBH.2004.1117. jogeset, Kúria Pfv.VI.20.011/2010/9. számú eseti döntés) utalással hangsúlyozta, hogy az egységes, következetes bírói gyakorlat szerint a pályáztatási szabályok megsértése abban az esetben eredményezi az annak alapján megkötött szerződés érvénytelenségét, ha a jogszabály az előírt értékesítési mód megsértéséhez a semmisség jogkövetkezményét fűzi. Rámutatott továbbá, hogy a felperes által felhívott Nfa törvény szabályai sem tartalmaznak olyan rendelkezést, hogy az azokkal ellentétes szerződés semmis lenne, és ilyen rendelkezést nem tartalmaz a Ptk. 4. illetve 5. §-a megsértése esetén sem a jogszabály.

A harmadlagos kereseti kérelem kapcsán kiemelte, hogy a bírói gyakorlat értelmében a jóerkölcs - polgári jogi értelemben - a társadalom általános értékítéletét, a magán autonómiának a társadalmi közmegegyezés által meghatározott korlátait, az általános elvárható magatartás zsinórmértékét fejezi ki. Bár a felek a szerződés tartalmát a Ptk. 200. § (1) bekezdése értelmében szabadon állapíthatják meg, a szerződési szabadság azonban nem korlátlan, a törvény nem fogadja el érvényesnek azokat a szerződéseket, amelyek nyilvánvalóan sértik az általánosan kialakult erkölcsi normákat. A felperes azonban nem hivatkozott olyan körülményre, mely szerint az alperesek közötti szerződés a társadalom általános értékítéletébe, a tisztesség követelményébe ütközne, kizárólag az ő érdekeit sértő és a pályázat elbírálásakor követett gyakorlatra, a pályázatot a felperes érdekét sértő bírálatára hivatkozott. Az elsőfokú bíróság megítélése szerint azonban a pályázók által csatolt pályázatok értékelése és az annak során követett gyakorlat nem jelenti a jóerkölcs sérelmét, s ennek okán a szerződés nem minősül érvénytelennek. Sorra véve a felperes által a keresetlevélben illetve előkészítő iratában megjelölt Nfa törvény, illetőleg R. szakaszait, rámutatott, hogy mind a pályázat kiírása, mind azok értékelése, a győztes személyének megállapítása a jogszabályok előírásainak megfelelően történt. Az úgynevezett „szubjektív” pontokkal kapcsolatban rögzítette, hogy a gazdálkodási terv szakmai követelményeknek való megfelelése, illetve, hogy e tekintetben a felperes és a II. rendű alperes gazdálkodási terve között szakmai szempontból milyen mértékű különbség volt, a felperes pontozása megfelelő volt e, szakértői bizonyítást igénylő kérdés, ám szakértői bizonyítás elrendelését a felperes nem kérte.

Az ítélettel szemben a felperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben indítványozta a törvényszék határozatának megváltoztatását, keresete szerinti határozat hozatalát.

Az elsődleges kereseti, egyben fellebbezési jogcímmel kapcsolatban előadta, hogy a törvényszék hibásan értelmezte a Tptv. vonatkozó szakaszait, megítélése szerint ugyanis a keresetindítással nem esett késedelembe. A pályáztatás tisztasága ugyanis folyamatosan sérül, a határidők számítása tulajdonképpen el sem kezdődött. A pályáztatás tisztaságának megsértése a KEHI vizsgálat lezárultával jutott a felperes tudomására, e vizsgálat ideje alatt az elévülés nyugodott, s maga a vizsgálat egyébként is megszakította az elévülést.

A másodlagos kereseti kérelmével kapcsolatban fenntartotta az elsőfokú eljárás során előadottakat és kifejtette, hogy a bizonyítékokat a törvényszék figyelmen kívül hagyta. Érdemben nem is vizsgálta az e körben kifejtetteket arra hivatkozással, hogy a jogszabály nem tartalmaz semmisségi jogkövetkezményt, ez azonban téves álláspont, mert az R. 14. § (1) bekezdés a)-f) pontjai között kimondja, hogy mely esetekben érvénytelen a pályázat, azaz a jogszabály a jogkövetkezményt kifejezetten tartalmazza. Utalt rá, hogy a kereset nemcsak a szerződés semmisségének

megállapítására irányult, hanem a pályázat és az alperes nyilatkozatainak a semmisségét is kérte megállapítani, ám e kérdésre az ítélet nem tért ki. Véleménye szerint téves az elsőfokú bíróság azon álláspontja, hogy a gazdálkodási terve adható pontok számának meghatározása szakkérdés lenne, és szakértői bizonyítás lefolytatását igényelné. Hivatkozott arra, hogy utóbbi esetben a bíróság elmulasztotta a Pp. 3. §-ában írt tájékoztatási kötelezettsége teljesítését. Megismételve az elsőfokú eljárásban előadott érveit, rámutatott, hogy a pályázatokat az érvényességi kritériumoknak való megfelelés szempontjából az R. 16. § (3) bekezdése ellenére senki nem értékelte. Nem vizsgálták, hogy a pályázók nyilatkozatai megfelelnek e a valóságnak, ez pedig sérti a pályázók esélyegyenlőségét. A II. rendű alperes ugyanis valótlan tartalmú bérlegeltetési szerződéssel igazolt állatállományt magának. Az értékelési jegyzőkönyvet hiányosnak ítélve kifejtette, hogy nem állapíthatók meg a gazdálkodási tervek értékelésének szempontjai, az, hogy a „szubjektív” 80 pontból a pályázó miért annyit kapott, amennyit az okirat tartalmaz. Ezzel az R. 17. § (1) bekezdés b) pontja szenvedett sérelmet. A gazdálkodási tervek értékelésekor a bizottság egyébként olyan szempontokat is figyelembe vett, amit már az „objektív” pontoknál is értékelt. Kifogásolta, hogy a pályázatát a II. rendű alperes csak egy eredeti példányban nyújtotta be, és hogy nem volt szempont az értékeléskor a haszonbérleti díj összege. A jegyzőkönyv érdemi indokolást sem tartalmaz arról, hogy miért a nyertes pályázat bizonyult a legjobbnak, ezzel az R. 17. § (1) bekezdés e) és f) pontja sérült. Nem tartalmazza továbbá a jegyzőkönyv a természetvédelmi szempontból legkedvezőbb pályázat meghatározását sem. Jogsértőnek vélte az ítéletet azért is, mert a közte és az I. rendű alperes között folyamatban lévő más perben is tanúvallomást tévő értékelő bizottsági tagok nyilatkozatait az elsőfokú bíróság nem megfelelően értékelte, azokból ugyanis nem állapítható meg, hogy egy-egy pályázó mire mennyi pontot kapott, valójában a dokumentációt, a pályázók által előadottakat nem értékelték és így nincs következménye a valótlan nyilatkozatoknak, okiratoknak.

A harmadlagos kereseti jogcímmel kapcsolatban kifogásolta, hogy a törvényszék ítélete érdemi indokolást nem tartalmaz.

Az I. rendű alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet indokai alapján történő helybenhagyását indítványozta.

A II. rendű alperes a törvényszék határozatának helybenhagyását kérte.

A fellebbezés alaptalan.

Az elsőfokú bíróság a bizonyítékok okszerű mérlegelésével megalapozottan állapította meg a tényállást, abból levont következtetései is helytállóak, döntésével, annak indokaival is túlnyomó részt egyet ért az ítéletábra, és csupán a fellebbezésben írtak kapcsán hangsúlyozza az alábbiakat:

Az elsődleges kereseti kérelem kapcsán a törvényszék a jogszabályok helyes alkalmazásával állapította meg, hogy a felperes az igényérvényesítésre rendelkezésre álló 6 hónapos szubjektív határidőt elmulasztotta. A pályázat eredményének megismerésekor nem állt fenn olyan menthető ok, ami akadályozta volna a kereset előterjesztésében. A felperes jogkérdésekben való tájékoztatatlansága, a KEHI vizsgálattal kapcsolatos újsághírekre hagyatkozása nem tekinthető olyan körülménynek, melyek miatt az elévülés nyugvása megállapítható lenne. A Ptk. 327. § (1) bekezdése taxatív felsorolja az elévülés megszakítását eredményező cselekményeket, a KEHI vizsgálat ezek között nem szerepel, így az elévülés megszakadása sem történt meg.

A másodlagos kérelem indokai a II. rendű alperes pályázati nyilatkozatait, az általa csatolt okiratokat, a pályázatok értékelését és az arról készült jegyzőkönyv tartalmát érintették és ezekre

hivatkozással állította a felperes a II. rendű alperes pályázata illetve az alperesek közötti szerződés jogszabályba ütköző, semmis voltát.

A törvényszék által e körben kifejtett helyes indokok mellett az ítéletábra hangsúlyozza, hogy a Ptk. 4. § (1) és (4), illetve 5. § (1) és (2) bekezdései alapelvi rendelkezések, megsértésükhöz a Ptk. nem fűzi a semmisség jogkövetkezményét. Az e szakaszokban megfogalmazott jóhiszeműség és tisztesség elve, valamint a joggal való visszaélés tilalma értelmezési alapelvek, nem szolgálhatnak konkrét jogi kérdés megválaszolásának kizárólagos alapjául, anyagi jogot nem teremtenek senki számára, márpedig a polgári jogi jogvitákat elsősorban az adott kérdésre vonatkozó konkrét normák alapján kell eldönteni.

A pályázat tárgya állami tulajdon, a kincstári vagyon részeként a Nemzeti Földalapba, védett természetvédelmi területként a természetvédelmi kezelésért felelős szerv vagyonkezelésébe tartozik. (Nfa 1. § (1) bekezdés, 21. § (3c) bekezdés) Az R. törvényi felhatalmazás (Nfa 32. § (1) bekezdés b) pont) alapján a hasznosítás részletes szabályait, a VM utasítás az R. végrehajtását elősegítő további részletszabályokat határozza meg.

Az Nfa törvény értelmében a Nemzeti Földalapba tartozó földrészek nyilvános pályázatok útján haszonbérbe adással történő hasznosítása során érvényesítendő földbirtokpolitikai irányelvek érvényre juttatása a Nemzeti Földalap kezelő szervezet feladata. Az Nfa törvény 5. §-a alapján a kormány az, amely a miniszter útján évente beszámol az országgyűlésnek az irányelvek érvényesüléséről. Az irányelvekre az I. rendű alperesnek a pályázat kiírásakor kellett figyelemmel lennie és a gazdálkodási terv értékelésének szempontjává tennie. A pályázónak a gazdálkodási tevékenysége szöveges ismertetésekor kellett kitérnie arra, hogy az hogyan illeszkedik többek között a földbirtokpolitikai irányelvekhez (a VM utasításban megfogalmazott vagyonkezelési szabályzat 7. függelék 5. és 8. melléklet). A kiírás ennek megfelelően történt.

Helytálló a felperes álláspontja, mely szerint az utasítás nem mindenre kötelező jogszabály. Az utasítással a vidékfejlesztési miniszter az irányítása alatt álló Nemzeti Park Igazgatóságok, köztük az I. rendű alperes tulajdonosi joggyakorlása alatt álló földrészekkel kapcsolatos tevékenységét szabályozta. (VM utasítás 1. § (1), (2) bekezdés) Az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi LXI. törvény 37. § (2) és a 39. § (3) bekezdése alapján az alkotmánybíróság vizsgálhatja a normatív utasítás közjogi érvénytelenségét és állapíthatja meg az alkalmazott jogkövetkezményeket. Ennek hiányában a polgári jogi jogvitában eljáró bíróság számára a VM utasítás érvényes szervezet-szabályozó eszköz. Az I. rendű alperes annak megfelelő eljárása, kiírt pályázata, az értékelés szempontrendszer, a perben eredményesen nem kifogásolható. Ebből következően az R. 20. § (1) bekezdésének c) pontja alapján figyelemmel a 43/C. § (4) bekezdésére is, a 7. § (1)-(5) bekezdésében foglaltaknak megfelelő kiírás esetén a pályázati eljárás a 14. § (1) bekezdés a) pontja alapján a kiírásnak megfelelő pályázat érvénytelensége a perben nem volt megállapítható.

Az I. rendű alperes a vagyonkezelésébe tartozó földrészek hasznosítása során az állam tulajdonosi jogainak a gyakorlójaként polgári jogi viszony alanya. Az állami tulajdon feletti vagyonkezelési tevékenysége alapító okiratba foglalt alaptevékenységként ellátandó állami feladat. A földrészek haszonbérbe adása során a VM utasítás 1-es mellékleteként kiadott vagyonkezelési szabályzat az irányadó (VM utasítás 2. § (1), (2) bekezdés, Szabályzat 2.1.1. pont) Az I. rendű alperes bíráló bizottságának a diszkrecionális, mérlegelési, döntési jogköre korlátozott, az értékelés során nem rendelkezett teljes szabadsággal, számára az R. VI/A. fejezete és a VM utasítással közzétett szabályzat együtt határozta meg az állami föld hasznosítása érdekében kiírt pályázat

követelményeit, és azt is, hogy a pályázatok elbírálása során milyen feltételeket kell vizsgálnia és értékelnie.

A VM utasítás a pályázat benyújtásának módjaként a kiíróra bízta a példányszám meghatározását, csak annyit írt elő, hogy egy példányt minden oldalon eredeti aláírással kell ellátni. (Szabályzat 7. függelék haszonbérleti pályázati kiírás 9.2. pont) Az I. rendű alperes a pályázati kiírása 9.2. pontjában a pályázat egy eredeti példányban való benyújtását írta elő azzal, hogy az attól való eltérés a pályázat érvénytelenségét vonja maga után. A II. rendű alperes ennek megfelelően benyújtott pályázatát nem teszi érvénytelenné az, hogy a kiírás az R. 43/D. § (6) bekezdésétől eltérően az R. 11. § (1) bekezdés szerint írta elő a pályázat példányszámát.

Tévesen hivatkozik a felperes arra, hogy a pályázatnál a haszonbérleti díjnak elsődleges szempontnak kellett volna lennie. A Nemzeti Park Igazgatóságok az általános vagyongazdálkodástól eltérő speciális természetvédelmi vagyongazdálkodást folytatnak. Az I. rendű alperes vagyongazdálkodása során a természetvédelmi szempontok elsődlegességet élveznek, a haszonelvű vagyonszerzés szempontjai háttérbe szorulnak. Az 1250 forint/aranykorona/év haszonbérleti díj kötelezően alkalmazandó volt (R. 43/A. § (1) bekezdés, Szabályzat 1.3., 3.2.5., 3.3.). A pályázatnak kötelező tartalma volt a pályázó nyilatkozata arról is, hogy a pályázati felhívásban és kiírásban foglalt feltételeket, a haszonbérleti díj meghatározott éves mértékét, a haszonbérleti szerződés tervezetben a haszonbérleti díjra vonatkozó rendelkezéseket elfogadja. A pályázó a kiírásban rögzítettől eltérő mértékű díjra nem tehetett ajánlatot.

A szerződéskötést megelőző pályázati eljárásban az I. rendű alperes a pályázat kiírásával ajánlattételre hívta fel a lehetséges haszonbérelőket. A pályázó számára a pályázat ajánlati kötöttséget teremtett (R. 7. § (1) bekezdés 11. pont, 13. § (1) bekezdés), a pályázat egésze tekinthető a pályázó egyoldalú nyilatkozatának. Az, hogy a pályázó a pályázatában tett nyilatkozatai, a pályázat értékelése eredményezhetik-e a pályázati eljárás érvénytelenségének a felperes által kért megállapítását, a földhaszonbérleti pályázati eljárás jogi szabályozása, az R. rendelkezései alapján bírálható el.

Az R. 20. § (1) bekezdés a)-c) pontjai a pályázati eljárás, a 14. § (1) bekezdés a)-i) pontjai, (2) bekezdése és a 43/D. § (7) bekezdésének a)-c) pontjai a pályázat, mint a pályázó ajánlata érvénytelenségének eseteit taxatív módon, a 19. § (1) bekezdés b) pontja a pályázati eljárás, a 14. § (3) bekezdése a pályázat érvénytelenségének a jogkövetkezményeit egyaránt meghatározza. A pályázati eljárás érvénytelenségét az I. rendű alperes vezetője állapítja meg (R. 20. § (2) bekezdés, 43/C. § (1) bekezdés). Ha az eljárás érvénytelenségéről dönt, a pályázati eljárás érvénytelen (R. 19. § (1) bekezdés b) pont). Az érvénytelen, vagy az R. 14. § (2) bekezdése alapján érvénytelennek nyilvánított pályázatot benyújtó pályázó a pályázati eljárásban, illetve annak további szakaszában nem vehet részt. A pályázat érvénytelenségéről az értékelő bizottság dönt, amely a pályázatokat először az érvényességi kritériumoknak való megfelelésség szempontjából vizsgálja (R. 16. § (3) bekezdés). Ennek eredménye az értékelési jegyzőkönyvben oly módon jelenik meg, hogy tartalmaznia kell az érvénytelennek és érvényesnek minősített pályázatok darabszámát. (R. 17. § (1) bekezdés b) pont) E követelményeknek az értékelési jegyzőkönyv megfelel.

A felperes által kifogásoltakat annak tükrében kellett vizsgálni, hogy a perbeli esetben magának a pályázati eljárásnak az érvénytelenségét csak az R. 20. § (1) bekezdés b) pontjában jelölt ok eredményezhette: ha valamelyik pályázó az eljárás tisztaságát sértő cselekményt követett el. Az ítéletábra szerint ide vonható a pályázat érvénytelenségének az R. 14. § (1) bekezdésében taxatív

felsorolt esetei közül az f) pont alatti pályázói magatartás, amikor a pályázatban közölt tények, adatok, információk részben vagy egészben nem felelnek meg a valóságnak.

A pályázó által vállalt szolgáltatások és kötelezettségek kapcsán kifejtett felperesi érvekkel szemben az R. 14. § (1) bekezdés b) pontja, 11. § (4) bekezdés a) pontja szerint a pályázó által vállalt szolgáltatások és kötelezettségek a pályázat kötelező tartalmát jelentik. A pályázat érvénytelenségét csupán e tartalmi hiány eredményezi. Az értékelési jegyzőkönyvnek a vállalt szolgáltatások és kötelezettségek értékelését az esetben kellett volna külön is tartalmaznia, ha az befolyásolta volna az ellenszolgáltatást (R. 1. § (2) bekezdés a) pont, 17. § (1) bekezdés d) pont). A kötött haszonbér miatt a vállalatokra külön kitérni nem kellett. A vállalatokhoz fűzött jogkövetkezmény pedig az, hogy a pályázat elnyerése esetén kötött termőföld haszonbérleti szerződésben azok a haszonbérelő kötelezettségévé válnak (Szabályzat 7. függelék Haszonbérleti Pályázati Kiírás 8. melléklet d) pont). A vállalt kötelezettségek teljesítésének a haszonbérelőnek felróható okból történő elmaradása pedig azonnali szerződés felmondási ok. Ennek felelt meg az I. rendű alperes pályázati kiírása.

A pályázaton történő részvétel érvényességi feltételeinek történő megfeleléséről a pályázónak kellett kötelezően nyilatkoznia és neki kellett csatolnia az azt alátámasztó dokumentumokat, igazolásokat. Ezek hiánya szerződéskötést kizáró ok. Mindezeknek megfelelt az I. rendű alperes kiírása és a II. rendű alperes pályázata.

A valótlan adatközlés, mint érvénytelenségi ok jogkövetkezménye az R. szerint csak a pályázati eljárásban vonható le. Ha a haszonbérleti szerződést megkötését követően derül fény a nyertes pályázó pályázatban tett valótlan nyilatkozatára, hamis adatszolgáltatására, annak jogkövetkezménye a haszonbérbeadó részéről az azonnali hatályú (rendkívüli) felmondási jog (Szabályzat 3.5.1. pont 2. függelék nyilatkozatok záradéka, haszonbérleti szerződés 5.1. pontja). Ennek megfelelt az I. rendű alperes pályázati kiírása, az alperesek által kötött haszonbérleti szerződés és az annak mellékletévé tett pályázói nyilatkozási záradék.

A pályázatok elbírálása során a pályázatok rangsorolására az R. 7. § (2) bekezdésének 14. pontja szerint az értékelési szempontok szolgáltak, azt a pályázati kiírás tartalmazta (Szabályzat 7. függelék Haszonbérleti Pályázati Kiírás 5. melléklet). A felperes érvelésével szemben az értékelési jegyzőkönyv tartalmazta a pályázat értékelési szempontrendszerét, a szempontonként adható és adott pontokat. A pályázók rangsorolása a gazdálkodási helyzet és a természetvédelmi kezelést szolgáló szakmai követelményeknek való megfelelés szempontjainak az értékelésével adott és összesített pontoknak megfelelően történt.

A gazdálkodási terv a természetvédelmi kezelést szolgáló szakmai követelményeknek való megfelelés egyik önálló szempontja volt.

A felperes állításával szemben a gazdálkodási helyzet kapcsán értékelték ismételt figyelembe vételére nem került sor. Az objektív szempontok a pályázónak a pályázat benyújtásakor tényleges helyzetére vonatkozó adatok, míg a gazdálkodó tervében az aktuális gazdálkodási helyzet tükrében kellett a haszonbérlet időtartamára a gazdálkodási elképzeléseket, terveket bemutatni. Erre figyelemmel kellett a pályázónak nyilatkoznia arról is, hogy a gazdálkodási tervben és az általa közölt kiegészítő adatokban foglaltak a pályázat elnyerése esetén a megkötésre kerülés földhaszonbérleti szerződésben általa vállalt kötelezettségekké válnak (Szabályzat 7. függelék Haszonbérleti Pályázati Kiírás 8. melléklet d) nyilatkozat). Ilyen tartalommal nyilatkozott a II. rendű alperes is.

Az ítélet tábla osztja a felperes álláspontját a tekintetben, hogy a gazdálkodási tervek értékelése nem szakértői kérdés, e tekintetben a fentiek értelmében az I. rendű alperes értékelő bizottságának kellett minősítenie a pályázatokat. Az így hozott döntést az I. rendű alperes igazgatója lett volna jogosult felülbírálni, az R. 18. § (1) bekezdése alapján. Erre figyelemmel az elsőfokú bíróság nem követett el eljárási szabálysértést, amikor a szakértői bizonyítás indítványozásának lehetőségéről nem tájékoztatta a peres feleket. Az értékelési jegyzőkönyv tartalmazta az egyes szempontoknál megállapított pontszámot. A bizottságnak a Pályázati Kiírás 8. mellékletében foglalt formai és tartalmi követelményeknek megfelelő gazdálkodási terv szakmai és gazdasági megalapozottságát, a vidékfejlesztési stratégiához, a földbirtok politikai irányelvekhez és a pályázati felhívásban rögzített célokhoz illeszkedését kellett vizsgálnia. Az értékelés a tartalmi követelmények figyelembevételével történt, ahogyan arra az I. rendű alperes hivatkozott. A szubjektív pontokat az értékelő bizottságnak szakmai szempontból kellett megállapítania. A szempontok jellegéből adódóan az értékelés részleteit egzakt módon előírni nem lehetett. A megfelelő értékelést az biztosította, hogy azt szakemberekből álló testület végezte. A pályázatokat egymáshoz viszonyítva, a gazdálkodási tervet a természetvédelmi szempontok figyelembe vételével értékelték és pontozták. Az elbírálás érvényességét nem érinti, ha a bizottság tagjai utólag már nem képesek felidézni, hogy milyen szempontokat milyen súllyal vettek figyelembe az elbírálás során. Adott esetben azonban a bizottság tagjai az elbírálási jegyzőkönyvből rekonstruálták, hogy mely körülmények indokolták a gazdálkodási tervek eltérő értékelését (18. jegyzőkönyv).

A kifejtettek alapján az ítélet tábla az elsőfokú bírósággal egyezően jutott arra a következtetésre, hogy a pályázati eljárás és az alperesek szerződése jogszabálysértő volta nem állapítható meg. Az I. rendű alperes az R. 18. § (1) és (2) bekezdése alapján jogszerűen döntött a II. rendű alperes kedvezőbb pályázata mellett. Ennek folytán az R. 23. § (1) bekezdése alapján a II. rendű alperessel kötött szerződés jogszabálysértő volta sem állapítható meg.

Az ítélet tábla alaptalannak találta a harmadlagos kereseti kérelemmel kapcsolatos fellebbezést is. Az elsőfokú bíróság a fellebbezésben állítottal szemben ítéletében indokolási kötelezettségének eleget tett, s helytálló indokolással állapította meg azt, hogy a felperes által állítottak jóerkölcsbe ütközés miatt sem eredményezhetik a pályázati eljárás és az annak eredményeként megkötött szerződés érvénytelenségének a megállapítását. Az ítélet tábla az elsőfokú bíróság által kifejtett helytálló érveket megismételni nem kívánja. Azokat meghaladóan csupán hangsúlyozza, hogy a versenyeztetési eljárás útján történő állami tulajdonra vonatkozó szerződéskötés esetén a felhívást tevő vagyonkezelő nem határozhatja meg szabadon a verseny szabályait. Ennek korlátjaként a jóerkölcsnek való megfelelés követelménye az ítélet tábla álláspontja szerint akkor nem érvényesül, ha megállapítható az Alaptörvény P cikkének (1) bekezdésben védett Nemzeti Vagyon anyag kezelése, az Alaptörvény 38. cikkének (1) bekezdése szerint alkotmányosan védett értéknek a természetvédelem szintjének a csökkenése. A felperes ilyen érveket nem adott elő, az általa a jóerkölcsbe ütközés mellett felsorakoztatottakat az ítélet tábla a másodlagos kereseti kérelem kapcsán a fentiek szerint értékelte és azokat nem találta helytállónak. A pályázati eljárásban felhasznált okiratok, a pályázói vállalások, a pályázatok értékelése a jogszerűségük miatt a jó erkölcs nyilvánvaló sérelmét nem teszik megállapíthatóvá.

Mindezekre figyelemmel az ítélet tábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A fellebbezési eljárás során is pernyertes alpereseknek költsége nem merült fel, ezért arról az ítélet táblának nem kellett határoznia.

D e b r e c e n, 2016. május 5.

Dr, Csiki Péter s.k. a tanács elnöke, Dr. Veszprémy Zoltán s.k. előadó bíró, Dr. Kocsis Ottilia s.k.
bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő